

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

1. Obszar stosowania

Ta metoda certyfikacji obowiązuje dla oceny zgodności procesów badań nieniszczących (NDT), wykorzystywanych przez warsztaty w ramach utrzymania pojazdów szynowych.

NDT w ramach i w celu ukończenia utrzymania pojazdów szynowych zostaje przy tym potraktowane w rozumieniu EN ISO/IEC 17065 jako usługa – tzn. czynność, odbywająca się na styku dostawcy (tu kolejowy warsztat utrzymaniowy) i klienta (np. posiadacz, EVU, ECM) i wykazująca aspekty niematerialne.

Proces służy przede wszystkim do wzmacniania zaufania pomiędzy jednostkami, prowadzącymi utrzymanie pojazdów kolejowych i ich podzespołów (warsztaty) oraz ich zleceniodawców (np. posiadacz, EVU lub ECM). Może być stosowana np. w kontekście audytu technicznego i akredytacji dla warsztatów utrzymania pojazdów kolejowych przez VPI European Rail Service GmbH (VERS) i wypełnia wymagania rozporządzenia EU nr 779/2019 (certyfikacja ECM) oraz schematu certyfikacji ECM europejskiej agencji kolejowej w odniesieniu do nieniszczących procesów badawczych w utrzymaniu kolei.

Ocena zgodności procesów NDT w ramach tego programu certyfikacji opiera się na ocenie poniższych obszarów:

- organizacyjne włączenie procesów NDT na podzespołach charakterystycznych dla kolei do programu utrzymania w warsztacie
- kwalifikacje, kompetencje, szkolenia i nadzór nad personelem badawczym w kontekście utrzymania pojazdów kolejowych
- zdolność techniczna i regularna kontrola wyposażenia badawczego w kontekście utrzymania pojazdów kolejowych
- przydatność dokumentów (np. instrukcji badania) do przeprowadzania NDT w sektorze utrzymania kolei
- zapisy warunków i wyników badania
- komunikacja danych istotnych dla NDT zarówno w ramach zakładu, jak i ze zleceniodawcą utrzymania
- zdolność warunków badania lub środowiska badania do przeprowadzania NDT w sektorze utrzymania pojazdów kolejowych
- organizacja procesów badań, przeprowadzenie badań i praktyczne cechy personelu badawczego przy NDT charakterystycznych podzespołów kolejowych

Proces certyfikacji zostaje zastosowany do badań nieniszczących pojazdów kolejowych i ich podzespołów w ramach utrzymania pojazdów szynowych z wykorzystaniem metody NDT:

- badanie magnetyczno-proszkowe (MT)
- badanie ultradźwiękowe (UT)
- badanie wizualne (VT)

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

- badanie penetracyjne (PT)
- badanie prądami wirowymi (ET)

2. Normatywne podstawy procesu certyfikacji

2.1 Ocena zgodności procesów NDT

Podstawę procesu oceny zgodności tworzy specyfikacja techniczna VERS:

Wymagania w stosunku do warsztatów, wykonujących nieniszczące badania pojazdów i ich podzespołów w sektorze utrzymania pojazdów kolejowych

Celem tego programu certyfikacji jest sformułowanie oceny zgodności procesów NDT w utrzymaniu pojazdów kolejowych jednolicie na terenie całej Europy, w sposób jednoznacznie mierzalny i pozwalający na obiektywną weryfikację.

Podczas ewaluacji i oceny procesów NDT sprawdza się zgodność z wymaganiami zdefiniowanymi w poniższych dokumentach:

- Specyfikacja techniczna „Wymagania ogólne w stosunku do warsztatów, przeprowadzających badania nieniszczące w utrzymaniu pojazdów kolejowych”
- Best Practice dla NDT w utrzymaniu pojazdów kolejowych: np. VPI-EMG (European Maintenance Guide), moduł 09 „Badanie nieniszczące”
- Normy krajowe: np. DIN 27201-7 (Stan pojazdów kolejowych, Część 7: Badanie nieniszczące)
- Europejskie Normy: np. EN 16910-1 (Kolejnictwo – Tabor – Wymagania dla badań nieniszczących układu biegowego w utrzymaniu kolejowym – Część 1: Zestawy kołowe)

Program certyfikacji jest zgodny z dyrektywami europejskimi (Komisji lub Rady), jak np.:

- Rozporządzenie nr 779/2019 Komisji (UE) „... systemu certyfikacji podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie pojazdów ...”
- ERA „ECM certification - guide maintenance workshop certification scheme”, 2011

Zakończenie z wynikiem pozytywnym procesu certyfikacji warsztatu ma przekazać rynkowi i zainteresowanym kręgom, że pokłada się określone zaufanie w tym, że w wyniku certyfikowanej usługi badania NDT w warsztacie, do transportu szynowego dopuszczone zostaną pojazdy lub ich podzespoły, spełniające wysokie wymagania bezpieczeństwa i zapewniający wysoki poziom bezpieczeństwa w europejskim transporcie kolejowym.

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

2.2 Wymagania w stosunku do jednostki certyfikującej

Organizacja i działalność jednostki certyfikującej opiera się na:

- EN ISO/IEC 17065 „Ocena zgodności – Wymagania dla jednostek certyfikujących wyroby, procesy i usługi”
- EN ISO/IEC 17067 „Ocena zgodności – Podstawy certyfikacji wyrobów oraz wytyczne dotyczące programów certyfikacji wyrobów”

Dla organizacji i działalności jednostki certyfikującej stosuje się:

- EN ISO/IEC 17000 „Ocena zgodności – Terminologia i ogólne zasady”
- ISO/PAS 17001 „... - Impartiality - Principles and requirements”
- ISO/PAS 17002 „... - Confidentiality - Principles and requirements”
- ISO/PAS 17003 „... - Complaints and appeals - Principles and requirements”
- ISO/PAS 17004 „... - Disclosure of information - Principles and requirements”
- ISO/PAS 17005 „... - Use of management systems - Principles and requirements”
- EN ISO/IEC 17030 „Ocena zgodności – Wymagania ogólne dotyczące znaków zgodności strony trzeciej” Program certyfikacji NDT RAILWAY - walidacja według załącznika C, ulotka DAkkS 71 SD 0 016, załącznik VA 2-7.1301 Procedura zażaleń i sprzeciwów

3. Przygotowanie procesu certyfikacji

3.1 Wniosek o certyfikację

Proces przygotowawczy w ramach procedury certyfikacji rozpoczyna się od wniosku warsztatu (organizacja przeprowadzająca utrzymanie pojazdów szynowych lub ich podzespołów i przeprowadzająca w związku z tym również badania NDT) skierowanego do jednostki certyfikującej o przeprowadzenie certyfikacji. Wniosek ten służy jednostce certyfikującej jako podstawa do sformułowania wiążącej oferty dla czynności certyfikacyjnych.

Do wystawienia wniosku służy formularz, który można pobrać ze strony internetowej jednostki certyfikującej albo zamówić. Do informacji, których wymaga jednostka certyfikująca do złożenia oferty, należą między innymi:

- rodzaj certyfikacji (pierwsze wydanie certyfikatu, recertyfikacja)
- stosowane metody badań NDT
- informacje o elementach charakterystycznych dla kolei objętych badaniami
- liczba i lokalizacja zakładów/filii, w których stosowane są badania NDT
- dane kontaktowe nadzoru i osób reprezentujących przedsiębiorstwo
- liczba zaangażowanych pracowników NDT i przegląd metod badawczych i stopni kwalifikacji, w ramach których poszczególni badacze (w tym osoby sprawujące nadzór) uzyskali kwalifikacje
- przegląd stosowanych urządzeń/instalacji kontrolnych

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

- informacje o zewnętrznych dostawcach usług badawczych, jeśli są zaangażowani

Składając wniosek warsztat wyraża zgodę na zapisywanie przekazanych danych przez jednostkę certyfikującą a jednostka certyfikująca ze swej strony zapewnia, że dane będą traktowane poufnie i nie będą przekazywane osobom trzecim.

3.2 Wystawienie oferty

Na podstawie informacji z wniosku certyfikacyjnego jednostka certyfikująca sprawdza, czy wnioskowana certyfikacja jest objęta programem certyfikacji. Jeżeli tak jest, jednostka certyfikująca sporządza wiążącą ofertę obejmującą merytoryczne wykonanie, zakres czasowy i cenę certyfikacji wraz z niezbędnym nadzorem w okresie obowiązywania certyfikatu.

W ofercie opisywane są również warunki/wymagania dla certyfikacji (np. obowiązek współdziałania przez warsztat). Oferta uwzględnia rozmiary obszaru NDT w certyfikowanej organizacji, zakres obowiązywania certyfikacji oraz zakres i złożoność procesów badawczych.

Fakturowanie poszczególnych elementów procesu certyfikacji (pierwszy audyt, monitorowanie, ...) następuje zawsze po zrealizowaniu świadczenia przez jednostkę certyfikującą.

3.3 Stosunek umowny pomiędzy warsztatem a jednostką certyfikującą

Jeżeli warsztat zaakceptuje ofertę jednostki certyfikującej, zostaje zawarta umowa pomiędzy warsztatem a jednostką certyfikującą (umowa certyfikacji), obowiązująca przez cały okres certyfikacji i regulująca prawa i obowiązki warsztatu i jednostki certyfikującej – między innymi obowiązek współdziałania warsztatu oraz prawo do zażalenia i sprzeciwu po stronie warsztatu.

3.4 Audyt wstępny

Warsztat może opcjonalnie zawnioskować o przeprowadzenie audytu wstępnego. Taki audyt nie jest obowiązującym elementem procesu certyfikacji. Audyt wstępny nie jest doradztwem w zakresie objętych certyfikacją procesów NDT ani audytem wewnętrznym.

Celem audytu wstępnego jest badanie zdolności do certyfikacji albo recertyfikacji. Wyniki tego audytu zostają umieszczone w raporcie sporządzonym przez jednostkę certyfikującą. Preferowane jest przeprowadzenie audytu wstępnego przez członka późniejszego zespołu audytorów.

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

4. Realizacja procesu certyfikacji

4.1 Planowanie audytu

Bezpośrednio po złożeniu wniosku certyfikacyjnego jednostka certyfikująca dokonuje wyboru audytorów branych pod uwagę do przeprowadzenia certyfikacji, oceniając jednocześnie wpływające na wybór personelu ryzyko braku bezstronności procesu certyfikacji i jednostki certyfikującej. Ocena ryzyka jest dla jednostki certyfikującej obowiązkowa dla każdego procesu certyfikacji z osobna i następuje na podstawie odpowiedniej instrukcji wewnętrznej sporządzonej przez jednostkę certyfikującą.

Na bazie wyników oceny ryzyka jednostka certyfikująca wyznacza audytora prowadzącego i – jeżeli to konieczne – członków zespołu audytorów, informując o tym warsztat. Jednostka certyfikująca zapewnia, że spełnione są jej wymagania w stosunku do audytorów.

Audytor prowadzący, w porozumieniu z warsztatem wypracowuje plan przeprowadzenia audytu i informuje o terminie audytu warsztat z odpowiednim wyprzedzeniem. Plan audytu zawiera wszystkie informacje niezbędne do przygotowania i przeprowadzenia audytu warsztatu.

Podstawą przeprowadzenia audytu i sporządzenia raportu z audytu jest standardowa lista kontrolna, udostępniana warsztatowi do przygotowania audytu przez jednostkę certyfikującą.

4.2 Przeprowadzenie audytu (pierwszy audyt)

Każdy audyt rozpoczyna się od rozmowy wprowadzającej audytorów z osobą wyznaczoną spośród najwyższego kierownictwa organizacji, osób sprawujących nadzór i innych, wyznaczonych przez warsztat pracowników. Celem rozmowy wprowadzającej jest określenie dokładnego przebiegu audytu i ewentualnie dokonanie zmian w planie audytu.

Audyt obejmuje ewaluację i ocenę obszarów wskazanych w zakresie zastosowania tego programu certyfikacyjnego. Szczegóły opisane są na wskazanej powyżej liście kontrolnej, będącej podstawą przeprowadzenia audytu i sporządzenia raportu z audytu.

Audytorzy określają i oceniają okoliczności potwierdzające spełnienie wymagań tego schematu certyfikacji w procesach NDT poprzez:

- wgląd w instrukcje badań i procesów i ich ocenę
- wgląd w protokoły badań i ich ocenę
- wgląd w dokumenty dotyczące personelu badawczego (np. świadectwa kwalifikacji, potwierdzenia cech fizycznych, autoryzacje) i ich ocenę
- wgląd w dokumentację wyposażenia badawczego (np. szyna kalibracyjna) i jej ocenę
- wgląd we wszystkie inne zapisy, dokumentujące regularny nadzór nad personelem badawczym, techniką badania i warunkami badania i ich ocenę

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

- wgląd w dokumenty dotyczące interakcji procesów NDT z systemem zarządzania jakością lub programem utrzymania w warsztacie i ich ocenę
- wywiady z badaczami NDT oraz osobami wyznaczonymi spośród najwyższego kierownictwa
- oględziny i ocenę organizacji procesów badawczych i przebiegu badania
- oględziny i ocenę przeprowadzenia badań przez personel badawczy i demonstrowanych przy tym umiejętności teoretycznych i kompetencji praktycznych personelu badawczego.

W odniesieniu do oględzin i oceny przeprowadzenia badań przez personel badawczy i niezbędnej do tego wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych personelu badawczego, audytorzy wybiorą próbę losową w taki sposób, że:

- poddane oględzinom zostaną wszystkie metody badań NDT stosowane w warsztacie
- audyt obejmie badanie możliwie dużego spektrum podzespołów kolejowych
- audyt obejmie możliwie wielu badaczy przy przeprowadzeniu badań
- w każdym przypadku audyt obejmie wszystkie istotne badania kół i osi zestawów kołowych (o ile zestawy kołowe objęte są utrzymaniem lub kontrolą w warsztacie)

Po zakończeniu audytu, audytor prowadzący w rozmowie podsumowującej zbiera wyniki i objaśnia przyczyny dla odchylek i ich skutki, o ile takie odchyłki zostaną zidentyfikowane. Wszystkie odchyłki, niezbędne działania korekcyjne i terminy na ich wdrożenie muszą zostać udokumentowane na piśmie na przygotowanym w tym celu przez jednostkę certyfikującą formularzu i potwierdzone przez osobę odpowiedzialną w warsztacie (podpisane). Ten program certyfikacyjny wyróżnia następujące kategorie oceny zgodności:

Brak odchylek:

- Wymagania normy lub specyfikacji są spełnione.
- Istnieje zaufanie w stosunku do organizacji NDT, procesów badań NDT, techniki NDT oraz dokumentów NDT, a także integralności skontrolowanych w warsztacie pojazdów kolejowych lub ich komponentów.

Potencjał poprawy

- Wymagania normy lub specyfikacji są spełnione.
- Istnieje zaufanie w stosunku do organizacji NDT, procesów badań NDT, techniki NDT oraz dokumentów NDT. Można jednak zwiększyć ich efektywność i wydajność.

Odchyłki niekrytyczne:

- Różnica w stosunku do wymagań specyfikacji lub normy w wyniku której nie należy się spodziewać bezpośredniego wpływu na organizację NDT, procesy lub wyniki badania przez warsztat.
- Istnieje ogólne zaufanie w stosunku do procesów badawczych NDT, do wyników badań i integralności badanych w warsztacie pojazdów kolejowych lub ich komponentów.

**Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY”
na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065**

Odchyłki krytyczne:

- Różnica w stosunku do wymagań specyfikacji lub normy, prowadząca lub mogąca prowadzić do nieprawidłowego wykonania procesów badawczych lub do nieprawidłowych wyników badań.
- Ogólne zaufanie w stosunku do procesów badawczych NDT, do wyników badań i integralności badanych w warsztacie pojazdów kolejowych lub ich komponentów są podane w wątpliwość.
- Powtórne występowanie odchyłki niekrytycznej w zakresie tego samego wymagania w specyfikacji lub normie.
- Wiele niekrytycznych odchyłek, które w łącznym oddziaływaniu z dużym prawdopodobieństwem mogą doprowadzić do nieprawidłowości w procesach NDT.

4.3 Tymczasowy raport dotyczący audytu, działania naprawcze

Podczas rozmowy podsumowującej audytor prowadzący przekazuje warsztatowi ustnie tymczasowy raport z wyników audytu. Audytor prowadzący wypełnia dla wszystkich odchyłek kartę działań naprawczych (sformułowanie odchyłki z odesłaniem do danego kryterium zgodności) a warsztat definiuje proponowane, niezbędne działania naprawcze. Audytor prowadzący może sformułować zalecenia do certyfikacji lub recertyfikacji oraz poprawy, nie ma jednak prawa do wydawania końcowej oceny i decyzji o certyfikacji.

W zależności od rodzaju i liczby stwierdzonych odchyłek/potencjałów poprawy konieczne jest wprowadzenie przez warsztat następujących korekcy/usprawnień:

Potencjały poprawy

- Potencjały poprawy mają charakter zaleceń.
- Ze strony jednostki certyfikującej istnieje jednak oczekiwanie, że warsztat otrzyma informacje o tych potencjałach w rozumieniu stałego procesu poprawy aż do kolejnego audytu.

Odchyłki niekrytyczne:

- Przeprowadzenie analizy przyczyn jest elementem przetwarzania odchyłki przez warsztat.
- Realizacja odpowiednich działań korekcyjnych może być warunkiem udzielenia lub potwierdzenia utrzymania certyfikacji.
- Czas realizacji działań korekcyjnych wynosi maks. 8 tygodni (przy pierwszej certyfikacji 16 tygodni).
- Odchyłki niekrytyczne można w szczególnych przypadkach przekształcić na terminowe nakłady.

Odchyłki krytyczne:

- Przeprowadzenie analizy przyczyn jest elementem przetwarzania odchyłki przez warsztat.

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

- Realizacja odpowiednich działań korekcyjnych musi być warunkiem udzielenia lub potwierdzenia utrzymania certyfikacji.
- W przypadku istniejącej certyfikacji w razie potrzeby trzeba podjąć i potwierdzić natychmiastowe działania w okresie znacznie krótszym niż 8 tygodni. Terminy określone są przez audytora, odpowiednio do wagi odchyłki. Przy pierwszej certyfikacji termin na usunięcie odchyłki wynosi bez zmian 16 tygodni, ponieważ nie było wcześniej certyfikacji.
- Jeżeli nie można usunąć odchyłki natychmiast, certyfikacja zostaje zawieszona o dane obszary lub w razie potrzeby tymczasowo odroczone.

Audytor prowadzący sporządza w terminie 2 tygodni od zakończenia audytu tymczasowy pisemny raport z audytu i przekazuje go do warsztatu i jednostki certyfikującej.

4.4 Raport końcowy z audytu

Po zakończeniu działań korekcyjnych i ewentualnie potrzebnego audytu dodatkowego w warsztacie w ramach kontroli realizacji działań korekcyjnych, audytor prowadzący sporządza raport końcowy, obejmujący analizę realizacji działań korekcyjnych.

Raport końcowy z audytu przedłożony zostanie jednostce certyfikującej przez audytora prowadzącego najpóźniej w tydzień po prawidłowym ukończeniu działań korekcyjnych, najpóźniej jednak 9 tygodni lub 17 tygodni (pierwszy audyt) po zakończeniu audytu.

4.5 Ocena dokumentów z audytu

Raport końcowy audytora prowadzącego i wyniki audytu oceniane są w jednostce certyfikującej przez osobę, która nie była zaangażowana w przygotowanie i przeprowadzenie audytu – czyli w proces ewaluacji – w warsztacie.

Osoba, oceniająca raport i wyniki audytu podsumowuje wnioski swojej oceny w raporcie. Analiza dokumentów musi być przedłożona w terminie 3 tygodni po prawidłowym wdrożeniu środków korekcyjnych, najpóźniej jednak w 11 tygodni lub 19 tygodni (pierwszy audyt) po przeprowadzeniu audytu.

Jednostka certyfikująca wykorzystuje do oceny wyników audytu wyłącznie pracowników zatrudnionych w niej na stałe. Wymagania jednostki certyfikującej w stosunku do tego personelu są wyspecyfikowane w programie certyfikacji.

4.6 Decyzja o certyfikacji

Na podstawie oceny raportu z audytu i wyników audytu jednostka certyfikująca podejmuje decyzję o certyfikacji. Decyzja ta podejmowana jest przez osobę, która nie była zaangażowana w przygotowanie i przeprowadzenie audytu – czyli w proces ewaluacji. Ocena raportu i wyników audytu oraz decyzja o certyfikacji mogą być podejmowane przez tę samą osobę.

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

Decyzja o certyfikacji musi zostać wydana najpóźniej 4 tygodnie po prawidłowym wdrożeniu działań korekcyjnych, jednak najpóźniej po 12 tygodniach lub 20 tygodniach (pierwszy audyt) od audytu.

Jednostka certyfikująca korzysta przy wydawaniu decyzji o certyfikacji wyłącznie z pracowników zatrudnionych w niej na stałe. Wymagania jednostki certyfikującej w stosunku do tego personelu są wyspecyfikowane w programie certyfikacji.

4.7 Potwierdzenie certyfikacji

Po wydaniu pozytywnej decyzji o certyfikacji jednostka certyfikująca sporządza potwierdzenie w formie certyfikatu lub, w przypadku audytu nadzorczego, w formie pisma skierowanego do warsztatu z informacją o tym, że certyfikacja pozostaje utrzymana.

Certyfikat sporządzany jest w języku niemieckim i angielskim i obejmuje:

- nazwę certyfikowanego warsztatu
- informację o programie certyfikacyjnym
- zakres obowiązywania certyfikacji z podaniem zastosowanych metod badań lub badanych podzespołów kolejowych
- okres obowiązywania certyfikatu
- oznaczenie jednostki certyfikującej
- informację o tym, że certyfikat jest dostępny publicznie i o tym, gdzie można się z nim zapoznać

Osobnym pismem jednostka certyfikująca przyznaje warsztatowi prawa i określa warunki w zakresie:

- korzystania z certyfikatów lub innych potwierdzeń zgodności
- korzystania ze znaku zgodności

5. Utrzymanie i modyfikacja zakresu obowiązywania certyfikacji

5.1 Nadzór nad certyfikacją

Nadzór obejmuje następujące kluczowe kwestie, przy czym zakres próby losowej oparty jest na uznaniu audytora prowadzącego:

- wgląd w protokoły badań i ich ocenę
- wgląd w dokumenty dotyczące personelu badawczego (świadczenia kwalifikacji, potwierdzenia cech fizycznych, autoryzacje, ...) i ich ocenę
- wgląd w dokumentację wyposażenia badawczego (szyna kalibracyjna itp.) i jej ocenę

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

- wgląd we wszystkie inne zapisy, dokumentujące regularny nadzór nad personelem badawczym, techniką badania i warunkami badania i ich ocenę
- wywiady z badaczami NDT oraz osobami wyznaczonymi spośród najwyższego kierownictwa
- oględziny i ocenę organizacji procesów badawczych i przebiegu badania
- oględziny i ocenę przeprowadzenia badań przez personel badawczy i demonstrowanych przy tym kompetencji praktycznych personelu badawczego.

W odniesieniu do oględzin i ocen przeprowadzenia badań przez personel badawczy i demonstrowanych przy tym kompetencji praktycznych personelu badawczego próba losowa obejmuje:

- główne metody badań NDT stosowane w warsztacie
- badania na najczęściej objętych utrzymaniem podzespołach kolejowych
- w każdym przypadku audyt obejmuje wszystkie istotne badania kół i osi zestawów kołowych (o ile zestawy kołowe objęte są utrzymaniem w warsztacie)

Okres certyfikacji wynosi 36 miesięcy. Nadzór z reguły realizowany jest w taki sposób, że zostaje zakończony po 12 i 24 miesiącach – z uwzględnieniem aktywności i terminów wskazanych w punktach od 4.1 do 4.7.

Okres nadzoru może zostać rozszerzony przez jednostkę certyfikującą do 18 miesięcy, jeśli rodzaj i liczba odchyłek (wyłącznie niekrytycznych), zidentyfikowanych w ramach pierwszego audytu lub audytu na potrzeby recertyfikacji, a tym samym potwierdzona wysoka jakość i rzetelność procesów NDT uzasadniają mniej intensywny nadzór nad warsztatem. Okres nadzoru zostaje rozszerzony przez jednostkę certyfikującą do 18 miesięcy zawsze, gdy podczas audytu w ramach pierwszej certyfikacji albo recertyfikacji nie zostaną stwierdzone odchyłki.

Okres nadzoru może zostać ograniczony przez jednostkę certyfikującą z 12 miesięcy do krótszego okresu, jeżeli rodzaj i liczba odchyłek krytycznych, zidentyfikowanych w trakcie audytu w ramach pierwszej certyfikacji lub recertyfikacji, sprawia, że niezbędny jest intensywniejszy nadzór nad warsztatem.

5.2 Recertyfikacja

Okres obowiązywania certyfikacji (okres certyfikacji) wynosi 3 lata. Do utrzymania certyfikacji niezbędna jest recertyfikacja. Jej procedura jest w zakresie treści i zakresu zgodna z procedurą pierwszej certyfikacji (patrz punkty od 4.1 do 4.7).

Poprzez audyt recertyfikacyjny analizowana jest trwała zgodność i skuteczność procesów NDT i potwierdzane utrzymanie znaczenia i możliwości zastosowania okresu obowiązywania certyfikacji. Dla potrzeb tej oceny wykorzystywane są wcześniejsze raporty z audytów.

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

Recertyfikację należy przeprowadzić w taki sposób, aby czynności i terminy wskazane w punktach od 4.1 do 4.7 zostały ukończone przed upływem okresu ważności certyfikatu.

5.3 Rozszerzenie zakresu obowiązywania certyfikacji

Rozszerzenie zakresu obowiązywania możliwe jest w związku z audytem nadzorczym lub w ramach osobnego audytu. Dla rozszerzenia certyfikatu obowiązują również punkty od 4.1 do 4.7. Po pozytywnym zakończeniu procedury rozszerzenia warsztat otrzymuje nowy certyfikat.

5.4 Ograniczenie zakresu obowiązywania certyfikacji

Jeżeli wymagania dla części zakresu obowiązywania certyfikatu nie są spełnione, zakres obowiązywania certyfikatu może zostać ograniczony przez jednostkę certyfikującą.

5.5 Zakończenie, zawieszenie i cofnięcie certyfikacji

Zakończenie

Certyfikacja kończy się automatycznie po upływie jej okresu, jeśli nie nastąpiła recertyfikacja. Zakończenie certyfikacji odnotowywane jest przez jednostkę certyfikującą w jej publicznym rejestrze.

Zawieszenie

W przypadku naruszenia przez warsztat reguł programu certyfikacji lub regulacji umownych pomiędzy warsztatem a jednostką certyfikującą, certyfikacja może być zawieszona na czas określony 90 dni. Przyczynami zawieszenia są m. in.:

- Nieprzestrzeganie obowiązków wynikających z umowy certyfikacji
- Nieprzestrzeganie lub brak realizacji ustalonych podczas audytu nadzorczego wiążąco ustalonych działań korekcyjnych
- Nieterminowe przeprowadzenie audytu nadzorującego z przyczyn leżących po stronie warsztatu
- Postępowanie upadłościowe lub naprawcze otwarte wobec warsztatu
- Opóźnienie w płatności warsztatu za faktury wystawione przez jednostkę certyfikującą
- Niedozwolone wykorzystanie certyfikatu lub znaku zgodności jednostki certyfikującej

Zawieszenie musi zostać ogłoszone na piśmie i jest odnotowywane w publicznym rejestrze jednostki certyfikującej. Organizacja może złożyć sprzeciw na zawieszenie certyfikatu. Zawieszenie ma charakter tymczasowy i kończy się najpóźniej po upływie 90 dni przywróceniem albo cofnięciem certyfikatu.

Cofnięcie certyfikatu

Jeżeli warsztat pomimo żądania jednostki certyfikującej nie wypełnia zobowiązań – np. w związku z przyczynami cofnięcia certyfikatu – jednostka certyfikująca warsztatu cofa certyfikat

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

z powodu nieprzestrzegania umowy zawartej pomiędzy warsztatem a jednostką certyfikującą. Innymi przyczynami cofnięcia certyfikacji są np.:

- własny wniosek warsztatu na cofnięcie certyfikacji
- fakt, że warsztat nie przeprowadza już procesów NDT
- fakt, że warsztat nie dysponuje już niezbędnymi zasobami do utrzymania certyfikacji (np. wykwalifikowanym personelem badawczym)
- wypowiedzenie umowy o certyfikację zawartej pomiędzy jednostką certyfikującą a warsztatem przez jedną ze stron

Cofnięcie musi zostać ogłoszone na piśmie i jest odnotowywane w publicznym rejestrze jednostki certyfikującej. Organizacja może złożyć sprzeciw na cofnięcie certyfikatu.

Osobą odpowiedzialną za zawieszenie albo cofnięcie certyfikatu jest dyrektor jednostki certyfikującej.

6. Harmonogram certyfikacji, nadzoru i recertyfikacji

Czas trwania audytu oparty jest na zakresie i złożoności procesów NDT, które stosuje warsztat w ramach utrzymania, na liczbie lokalizacji i zdarzeń w poprzednich audytach.

Z reguły dla jednego audytu przy zaangażowaniu jednego audytora dla jednej lokalizacji obowiązuje:

- Pierwszy audyt: 2 dni
- Nadzór: 1 dzień
- Recertyfikacja: 1,5 dnia
- Audyt dodatkowy (kontrola działań korekcyjnych): 1 dzień

Szczegóły uregulowane są w regulaminie opłat jednostki certyfikującej, dostępnym publicznie na stronach internetowych jednostki certyfikującej.

Nadzór i recertyfikacja powinny:

- rozpocząć się nie wcześniej niż 16 tygodni przed upływem okresu nadzoru lub certyfikacji
- rozpocząć się nie później niż 12 tygodni przed upływem okresu nadzoru lub certyfikacji

Okres 12 tygodni ma zapewnić dostateczną ilość czasu na:

- wprowadzenie działań korekcyjnych przez warsztat (8 tygodni)
- sporządzenie raportu końcowego z audytu przez audytora prowadzącego (1 tydzień)
- ocenę wyników audytu przez jednostkę certyfikującą (2 tygodnie)
- wydanie decyzji certyfikacyjnej przez jednostkę certyfikującą (1 tydzień)

**Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY”
na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065**

7. Korzystanie z potwierdzenia zgodności i znaku zgodności

Korzystanie z certyfikatu (potwierdzenia zgodności) i znaku certyfikacji (znak zgodności) uregulowane jest w statucie znaku jednostki certyfikującej. Regulacje w statucie znaku są częścią umowy o certyfikację zawartej z warsztatem. Uprawnienie do korzystania z certyfikatu i znaku certyfikacji jest związane z obowiązującą certyfikacją.

Warsztat certyfikowany przez jednostkę certyfikującą jest uprawniony do bezpłatnego korzystania ze znaku certyfikacyjnego jednostki certyfikującej. Jest uprawniony do umieszczania tego znaku w korespondencji, na prospektach i w materiałach informacyjnych zgodnie ze statutem znaku jednostki certyfikującej, w sposób ukierunkowany na marketing i budowanie wizerunku.

Uprawnienie do korzystania ze znaku certyfikacji wygasa przy cofnięciu certyfikatu lub po zakończeniu certyfikacji. W przypadku korzystania niezgodnie z przeznaczeniem jednostka certyfikująca może odmówić korzystania z certyfikatu i znaku certyfikującego. W przypadku zawieszenia korzystania z certyfikatu i znaku certyfikacyjnego nie jest dozwolone przez czas trwania zawieszenia.

8. Wymagania wobec organizacji uczestniczących w procesie certyfikacji

8.1 Wymagania w stosunku do warsztatu

Do wymagań względem warsztatu w ramach tego programu certyfikacji, opisanych szczegółowo w umowie certyfikacji, należą między innymi:

Wsparcie jednostki certyfikującej przy przeprowadzaniu audytu:

- Terminowe przeprowadzenie audytu i zapewnienie wsparcia niezbędnego do przeprowadzenia audytu
- Zapewnienie dostępności personelu niezbędnego do przeprowadzenia audytu (specjalnie wyznaczona osoba spośród kierownictwa najwyższego szczebla, osoba nadzorująca badania, badacz)
- Udostępnienie lub wgląd w obiektywne potwierdzenia (dokumenty, zapisy, inne informacje, rozmowy z pracownikami, ...)
- Ukierunkowana realizacja niezbędnych działań korekcyjnych

Przestrzeganie wymagań tego programu certyfikacji:

- Przestrzeganie reguł programu certyfikacji i wymagań normatywnych, na których opiera się ten program
- Poinformowanie jednostki certyfikującej o zmianach, mających istotny wpływ na zakres obowiązywania certyfikacji. Należą do nich m. in.:
 - Rozszerzenie lub ograniczenie liczby metod badawczych lub procesów badawczych
 - Istotne zmiany dokumentów dotyczących NDT (np. instrukcji badań)

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

- Istotne zmiany w gronie personelu badawczego (np. liczba, kwalifikacje, nadzór nad badaniami)
- Istotne zmiany w stosowanych technikach badań
- Rozszerzenie lub ograniczenie liczby lokalizacji
- Otwarcie postępowania upadłościowego lub naprawczego
- Zmiana firmy przedsiębiorstwa
- Przestrzeganie warunków użytkowania dla potwierdzenia zgodności (certyfikat) oraz dla znaku zgodności (znak certyfikacji)

Nadzór własny nad procesami NDT

W ramach certyfikacji według tego programu certyfikacyjnego warsztat zobowiązuje się, poprzez regularne i udokumentowane kontrole, weryfikować skuteczność własnych procesów NDT oraz ich efektywną interakcję z systemami zarządzania jakością lub utrzymaniem w warsztacie. Jeżeli warsztat stwierdzi nieprzestrzeganie warunków tego programu certyfikacji i leżących u jego podstaw wymagań normatywnych lub porównywalnych wymagań, warsztat musi wdrożyć odpowiednie działania korekcyjne i sprawdzić ich skuteczność. Nadzór przeprowadzony przez jednostkę certyfikującą nie zwalnia warsztatu z jego zobowiązań.

8.2 Wymagania organizacyjne w stosunku do jednostki certyfikującej

Poufność:

Jednostka certyfikująca zobowiązuje się traktować poufnie wszystkie informacje i dokumenty udostępniane jej przez warsztat. Informacje przekazywane są osobom trzecim wyłącznie za pisemną zgodą organizacji. W przypadkach, w których ze względu na przepisy prawa wymagane jest przekazanie informacji osobom trzecim, warsztat, w ramach swoich zobowiązań ustawowych zostanie poinformowany przez jednostkę certyfikującą o przekazywanych informacjach.

Ze względu na wymogi programu certyfikacji jednostka certyfikująca prowadzi na swoich stronach publiczny rejestr wszystkich wystawionych certyfikatów. Dlatego powyższa poufność nie obejmuje następujących danych:

- Nazwa warsztatu
- Program certyfikacji, jako podstawa certyfikacji
- Zakres obowiązywania certyfikacji
- Certyfikowane lokalizacje

Przechowywanie dokumentów

Jednostka certyfikująca przechowuje wszystkie dokumenty certyfikacyjne, dokumenty i raporty i inne zapisy przez okres 10 lat po zakończeniu obowiązywania umowy certyfikacji, podpisanej pomiędzy warsztatem a jednostką certyfikującą.

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

Informacja i komunikacja:

Jednostka certyfikująca udostępnia warsztatowi wszystkie dokumenty niezbędne do przygotowania, przeprowadzenia i utrzymania certyfikacji. Z reguły następuje to w drodze publikacji na stronach internetowych jednostki certyfikującej.

Właściciele tego programu certyfikacji regularnie dbają o program i prowadzą w nim prace rozwojowe. O wynikających stąd zmianach (np. zmiany reguł certyfikacji) jednostka certyfikująca poinformuje warsztat niezwłocznie.

Personel jednostki certyfikującej

Pracownicy jednostki certyfikującej (audytorzy, personel oceniający wyniki audytu i wydający decyzje o certyfikacji) podlegają wymogowi ścisłej neutralności i z tego powodu przez dwa lata przed i po certyfikacji nie mogą świadczyć czynności doradczych dla danego przedsiębiorstwa. Audytorzy są zobowiązani do pełnej poufności w zakresie informacji uzyskanych w ramach swojej działalności.

Osoby przeprowadzające audyty na miejscu, w warsztacie mają następujące kwalifikacje:

- dyplom ukończenia wyższej uczelni lub dyplom technika/mistrza
- przynajmniej trzyletnie (dyplom wyższej uczelni) lub przynajmniej pięcioletnie (technik/mistrz) doświadczenie zawodowe w zakresie badań nieniszczących we obszarze utrzymania pojazdów kolejowych
- kwalifikacje EN ISO 9712 stopnia 3 w sektorze przemysłowym utrzymania pojazdów kolejowych w metodach badawczych, stosowanych w danym warsztacie (lub zaangażowanie wielu audytorów, których kwalifikacje stopnia 3 obejmują wszystkie metody badań) albo kwalifikacje stopnia 3 wielosektorowe we wszystkich metodach badawczych, stosowanych w danym warsztacie (lub zaangażowanie wielu audytorów, których kwalifikacje stopnia 3 obejmują wszystkie metody badań) oraz posiadających rozszerzenie sektorowe w sektorze przemysłowym utrzymania pojazdów kolejowych, przynajmniej w zakresie metod MT i UT
- kwalifikacja jako audytor (np. audytor IRCA lub równoważne)
- potwierdzone doświadczenie w przeprowadzaniu audytów
- gotowe do zastosowania w praktyce umiejętności z zakresu programu certyfikacji i leżących u jego podstaw reguł normatywnych.

Osoby, oceniające wyniki audytu lub wydające decyzje o certyfikacji dysponują następującymi kwalifikacjami:

- dyplom ukończenia wyższej uczelni lub dyplom technika/mistrza
- przynajmniej trzyletnie (dyplom wyższej uczelni) lub przynajmniej pięcioletnie (technik/mistrz) lub przynajmniej sześćioletnie (dla innych tytułów zawodowych) doświadczenie zawodowe w zakresie badań nieniszczących we obszarze utrzymania pojazdów kolejowych
- kwalifikacje według EN ISO 9712 stopnia 2 w sektorze przemysłowym utrzymania pojazdów kolejowych (lub stopnia 2 plus rozszerzenie sektorowe w sektorze utrzymania pojazdów

Proces oceny zgodności „NDT RAILWAY” na bazie certyfikacji produktu według EN ISO/IEC 17065

kolejowych) dla przynajmniej dwóch metod badawczych objętych zakresem zastosowania tego schematu certyfikacji

- umiejętności z zakresu programu certyfikacji i leżących u jego podstaw reguł normatywnych.

Jednostka certyfikująca prowadzi dla wszystkich audytorów, którzy w jej imieniu przeprowadzają audyty procesów badawczych NDT dokumentację, w której potwierdzone są kwalifikacje audytorów oraz na podstawie której audytorzy objęci są przez jednostkę certyfikującą regularnymi szkoleniami i nadzorem.

9. Zażalenia i sprzeciwy

Jednostka certyfikująca ma określoną procedurę przyjmowania zażaleń, sprzeciwów i propozycji usprawnień, ich ewaluacji oraz podejmowania decyzji w ich zakresie.

Procedura jest dostępna publicznie na stronach jednostki certyfikującej. Fakt otrzymania zażalenia lub sprzeciwu zostaje potwierdzony zgłaszającemu. Zgłaszający zostaje poinformowany o zakończeniu procedury zażaleniowej.